

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет:

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Магистърска програма: (код и наименование)

С	Л	Б	3	0					
---	---	---	---	---	--	--	--	--	--

Компютърна лингвистика. Интернет технологии в хуманитаристиката
(редовна форма на обучение)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--	--

(код и наименование)

Граматична структура

Преподавател: гл. ас. д-р Светлозара Лесева

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	60
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90

Кредити аудиторна заетост	1
Кредити извънаудиторна заетост	2
ОБЩО ЕКСТ	3

№	Формиране на оценката по дисциплината¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	20%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	60%

Анотация на учебната дисциплина:

Целта на обучението е студентите да се запознаят с най-важните закономерности, предопределящи граматичната структура на езика. Курсът предлага интегриран подход към теоретичното описание на синтаксиса на естествените езици и компютърната обработка на езика и представянето на част от основните синтактични структури на българския език с оглед на съвременните синтактични теории. Засягат се морфологични и семантични въпроси, свързани със синтактичната реализация. Специално внимание се обръща на особеностите на граматичната структура на българския език, като се изхожда от спецификата на компютърната обработка на естествения език.

Предварителни изисквания:

Няма.

Очаквани резултати:

Студентите ще добият представа за най-важните закономерности, свързани с функционирането на структурата на езика и системни познания за характерните особености на класовите езикови единици в българския и тяхната съчетаемост. Ще овладеят особеностите на граматичната структура на българския език и основни умения за тяхното приложение при компютърната обработка на езика. Студентите ще получат възможност да формулират независими хипотези и да проверяват тяхната валидност.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Предикативност. Предикатно-аргументна структура. Аргументи – субект и комплемементи	2
2.	Аргументната структура в различните теории. Тета-решетка, тематични роли, макророли, протороли	2
3.	Лексикални, синтактични и функционални категории	2
4.	Предикатно-аргументна и синтактична структура. Опора и разширения. Комплемементи, адюнкти, модификатори. Структура на словосъчетанията. Проекционен принцип. Теорията Х-черта	2
5.	Представяне на фразовата структура в българския език: NP, AP, AdvP, PP	2
6.	Представяне на структурата на VP в българския език. Граматика и речник. Субкатегоризация, селективни ограничения	2
7.	Дълбинна и повърхнинна структура. Премествания	2
8.	Опорни и фразови премествания; А- и не-А-премествания; пасивизация, повдигане на субекта, преки и косвени въпроси, релативизация; ли-въпроси	2
9.	Видове подчинени изречения. Структурна репрезентация на подчинените изречения в рамките на сложното изречение	2
10.	Теория на управлението и свързването (УС)	2
11.	Практически аспекти на теориите и принципите в УС с оглед на преместванията и принципите на свързването	2
12.	Депendentна граматика. Универсални зависимости	2
13.	Повърхнинен (чънкиране) и дълбок (парсиране) автоматичен синтактичен анализ. Чънкери и парсери. Фразовоструктурна и dependentна репрезентация на синтактичните явления в съответните теории и в правилата на парсерите.	2
14.	Аргументна структура, тематични роли и синтактична репрезентация на простото и сложното изречение	2
15.	Представяне на аргументната и синтактичната структура в семантико-синтактични ресурси – Фреймнет, Върбнет, Върбатлас	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Предикатно-аргументна структура. Аргументи, адюнкти.

2.	Аргументната структура в различни лингвистични теории
3.	Лексикални, синтактични и функционални категории
4.	Словосъчетания и изреченска структура. Фразовоструктурна и депendentна структура
5.	Подчинителни словосъчетания
6.	Особености на съчинените и сложните съставни изречения в българския език
7.	Монострателен и многострателен подход при представянето на синтактичната структура
8.	Синтактични механизми в различните синтактични теории
9.	Представяне на аргументната и синтактичната структура на простото и сложното изречение в семантико-синтактични ресурси
10.	Повърхнинен и дълбок синтактичен анализ. Особенности на синтактичното представяне в съвременните програми за автоматичен синтактичен анализ

Библиография

Основна:

- Chomsky, N. *Barriers*. Cambridge, Mass.: MIT Press. 1986.
- Haegeman, L. and J. Gueron. *English Grammar: A Generative Perspective*. Oxford: Blackwells. 1999.
- Haegeman, L. *Introduction to Government and Binding Theory*. 2nd Edition. Blackwell. 1991, 1994.
- Jurafsky, D. and J. Martin. *Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition*. Prentice Hall, 2000.
- Radford, A. *Syntactic Theory and the Structure of English: A Minimalist Approach*. Cambridge: Cambridge University Press. 1997.
- Radford A. *Transformational Grammar. A First Course*. Cambridge: Cambridge University Press. 1988.
- Van Valin, Robert D., Jr., Randy J. La Polla, *Syntax: structure, meaning and function*. Cambridge University Press: Cambridge (Cambridge Textbooks in Linguistics). 1997.
- Бояджиев, Т., Ив. Куцаров, Й. Пенчев. *Съвременен български език*. София, 1998.
- Коева, Св. *Българският ФреймНет 2010*. София, 2010.
- Коева, Св. (съст.) *Аргументна структура. Проблеми на простото и сложното изречение*. София, 2004.
- Пенчев, Й. *Съвременен български книжовен език*. Синтаксис. Пловдив, 1998.
- Чомски, Н. *Студии за езика и философията на ума*. София, 2012.

Допълнителна:

- Borsley, R. D. (ed.). *The Nature and Function of Syntactic Categories*. New York: Academic Press. 2000.
- Bresnan, J. *Lexical Functional Grammar*. Oxford: Blackwells. 2001.
- Chomsky, N. *Language and Mind*. New York, 1972.
- Koeva, S., T. Dimitrova, D. Hristov, H. Kukova, S. Leseva, V. Stefanova, I. Stoyanova, M. Todorova. *Towards a Semantic Network Enriched with a Variety of Semantic Relations*. Sofia: Prof. Marin Drinov Academic Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, 2020.
- Levin, B. and M. Rappaport Hovav. *Argument Realization*. Research Surveys in Linguistics Series, Cambridge University Press, Cambridge, UK. 2006.
- Levin, B. *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. University of Chicago Press, Chicago, IL. 1993.
- Manning, C. D. and H. Schutze. *Foundations of Statistical Natural Language processing*. The MIT press, 1999.
- Pollard K. and I. Sag. *Head-Driven Phrase Structure Grammar*. Chicago & London: The University of Chicago Press. 1994.

Дата: 25.02.2022 г.

Съставил: Светлозара Лесева